

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundhedsudvalg

Dato: 02-09-2021
Enhed: SUNDJUR
Sagsbeh.: DEPSCS
Sagsnr.: 2111120
Dok. nr.: 1876623

Folketingets Sundhedsudvalg har den 23. juni 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 1448 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jane Heitmann (V).

Spørgsmål nr. 1448:

”Ministeren bedes beskrive lovgivningen i Sverige og Norge om fratagelse af lægeautorisation – og i forlængelse heraf tilkendegive, om ministeren har overvejelser om at indføre et ”værdighedskriterie” (jf. svensk/norsk lovgivning) i dansk autorisationslovgivning, således at en læge kan blive erklæret ”uværdig” til at praktisere, hvis en læge f.eks. gentagne gange har været under tilsyn og/eller har svindlet med offentlige midler igennem en årrække som beskrevet i artiklen ”Oversete kræftkuder og stærke sovepiller; Svindellæge har også været kritiseret for dårligt lægearbejde” fra TV2 Fyn den 23. juni 2021?”

Svar:

Jeg har til brug for en beskrivelse af lovgivningen i Sverige og Norge om fratagelse af lægeautorisation indhentet bidrag fra henholdsvis det svenske og norske sundhedsministerium via ambassaderne.

Det svenske sundhedsministerium oplyser følgende om fratagelse af lægeautorisation i svensk ret:

”1) Kriterierne for fratagelse af autorisation

Kriterierne for at tilbagetrække en autorisation er reguleret i henhold til den svenske patientsikkerhedslovs (*patientsäkerhetslagen*) kapitel 8, §§ 3 og 4:

§ 3 Autorisation til udøvelse af erhverv inden for sundhedsvæsenet skal tilbagekaldes, hvis den autoriserede:

1. har ageret groft uforsvarligt (*oskicklig*) i udøvelsen af sit erhverv,
2. i eller uden for sin erhvervsudøvelse har gjort sig skyldig i en alvorlig forbrydelse, der kan påvirke tilliden til den pågældende, eller
3. på anden vis har vist sig åbenbart uegnet til at udøve erhvervet.

Hvis der er særlige grunde, som falder ind under det første i stk. 2 kan fratagelse af autorisation undlades.

§ 4 Autorisation kan også tilbagekaldes, hvis den autoriserede:

1. på grund af sygdom eller lignende omstændigheder ikke er i stand til at udøve sit erhverv tilfredsstillende,
2. har fået tildelt prøvetid i henhold til kapitel 8, § 1, stk. 1, og igen har vist sig uegnet til at udøve sit erhverv i prøvetiden.
3. har fået prøvetid med en tilsynsplan og undladt at følge planen

eller

4. anmoder om, at autorisationen skal tilbagekaldes, og der ikke findes hindringer mod tilbagetrækning fra et generelt synspunkt.

2) Processen for dette (herunder om det sker midlertidigt eller permanent)

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd forkortet HSAN er en domstolslignende myndighed, som træffer beslutning om tilbagetrækning af sundhedspersonales autorisation. Den svenske *Socialstyrelse* er værtsmyndighed for HSAN, dog er HSAN's beslutninger uafhængige af *Socialstyrelsen*.

Processen er således, at den svenske myndighed *Inspektion för vård och omsorg (IVO)* undersøger den autoriserede person og derefter indgiver en anmeldelse af den pågældende til *Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd* - HSAN. Det er derefter HSAN, der beslutter, hvorvidt autorisationen skal tilbagekaldes eller ej. HSAN's afgørelse er endelig (*gäller tillsvicare*) og er derfor ikke midlertidig (undtagen i usædvanlige tilfælde, hvor autorisationen kan være frataget midlertidigt, mens der afventes en endelig afgørelse). Det er muligt at klage over HSAN's afgørelse ved at indbringe den for den svenske forvaltningsdomstol (*förvaltningsdomstol*).

3) Regler om og baggrund for indførelse af et værdighedskriterium.

Den svenske *Socialstyrelse* må ikke tildele autorisation, hvis der foreligger omstændigheder, der ville have gjort, at autorisationen ville være blevet tilbagekaldt i fald personen var autoriseret. Dette har været en del af lovgivningen som minimum siden 1984. Det indebærer, at kriminalitet eller åbenbart upassende adfærd under eksempelvis praktikperioder (*praktisk tjänstgöring*), som ligger forud for autorisationen kan have indflydelse på vurderingen af, hvorvidt en autorisation skal udstedes.

Siden den 1. januar 2011 får alle ansøgere om autorisation kontrolleret sin straffeattest (*belastningsregister*), hvor *Socialstyrelsen* vil blive orienteret om specifikke typer af kriminalitet. Eksempler på kriminalitet som typisk medfører, at der ikke udstedes autorisation er: forbrydelser mod liv og helbred, seksualforbrydelser, narkokriminalitet og børnepornografiske forbrydelser."

Det norske sundhedsministerium oplyser følgende om fratagelse af lægeautorisation i norsk ret:

"Autorisationsordningen i norsk sundhedslovgivning omfatter flere personalegrupper, herunder læger. "Værdighedskriteriet" forstås i Norge som et "egnethedskriterie". Dvs. at en læge kan erklæres uegnet til at praktisere ud fra en række nærmere specificerede forhold.

Kriterier for fratagelse af autorisation

Jf. helsepersonellovens § 57 kan statens helsetilsyn tilbagekalde en autorisation, licens eller godkendelse som specialist, hvis indehaveren er uegnet til at udøve sit erhverv forsvarligt pga. alvorlig sindslidelse, psykisk eller fysisk svækkelse, langtidsfravær fra erhvervet, alkoholmisbrug, narkotika eller midler med lignende virkning, væsentlig mangel på faglig indsigt, uforsvarlig virksomhedsførelse, væsentlige pligtbrud eller bestemmelser, jf. helsepersonelloven, eller pga. adfærd som anses som uforenelig med udøvelsen af lægegerningen.

Autorisation, licens eller godkendelse som specialist kan tilbagekaldes, hvis indehaveren trods advarsel undlader at indrette sig efter lovkrav.

Autorisation, licens eller godkendelse som specialist kan også tilbagekaldes, hvis de krav, som er fastsat ved forskrift, jf. §§ 48 a, 49 eller 51, ikke er opfyldt.

Jf. helsepersonellovens § 48 a har man ret til autorisation efter ansøgning, hvis man

- har bestået eksamen i det pågældende fag ved en norsk videregående uddannelse,
- har bestået en udenlandsk eksamen som er godkendt ved aftale om gensidig anerkendelse,
- har gennemført uddannelse og bestået udenlandsk eksamen som anerkendes som lige så god som tilsvarende norsk uddannelse og eksamen, eller
- har godtgjort at have den nødvendige kyndighed ved bestået eksamen på en sundhedsfaglig uddannelse og tillægsuddannelse eller erhvervs erfaring.

Ansøgeren skal i tillæg

- være under 80 år,
- ikke være uegnet til erhvervet, og
- have gennemført praktisk tjeneste eller opfylde tillægskrav hvis det er fastsat ved forskrift.

Helse- og omsorgsdepartementet (HoD) kan ved forskrift stille krav om praktisk erfaring og tillægskrav for autorisation for enkelte sundhedsfaggrupper og efterlevelse af sådanne krav. HoD kan også beslutte, at krav skal gælde for dem, som allerede har autorisation eller offentlig godkendelse, når forskriften træder i kraft.

Jf. helsepersonellovens § 49 kan sundhedspersonale, som ikke har ret til autorisation efter § 48 a, tildeles licens efter ansøgning. Licens kan kun tildeles til sundhedspersonale, som er egnet ift. licensens art og omfang. Licens kan også tildeles sundhedspersonale med udenlandsk eksamen, som er godkendt efter aftale om gensidig anerkendelse. Licensen kan begrænses mht. tid, stillingstype, visse typer sundhedsydelser eller på anden vis.

HoD kan udstede nærmere forskrifter om betingelser for at få licens og de vilkår, som knyttes til den, herunder at krav skal gælde for dem, som allerede har licens, når forskriftens træder i kraft.

Jf. helsepersonellovens § 51 kan HoD udstede forskrifter vedrørende specialistuddannelse for autoriseret sundhedspersonale og godkendelse af specialister. Der kan træffes bestemmelser om bl.a.

- uddannelsens indhold og længde
- uddannelsesinstitutionerne, herunder godkendelse af uddannelsesinstitutioner
- organisering af uddannelsesstillinger
- at vilkårene skal gælde for dem som allerede er godkendt som specialister ved forskriftens ikrafttræden.

Endelig kan en autorisation, licens eller godkendelse som specialist, som er givet på grundlag af tilsvarende godkendelse i et andet land, tilbagekaldes hvis godkendelsen i det pågældende land mister sin gyldighed.

Proces for fratagelse af autorisation

Statens helsetilsyn har jf. helsepersonellovens kapitel 11 og enkelte andre særbestemmelser mulighed for at pålægge administrative reaktioner over for personale og virksomheder, som yder sundhedsydelser, hvis de bryder lovpålagte påbud. En administrativ reaktion er ikke en straf i strafferetlig forstand.

En administrativ reaktion kan være en skriftlig advarsel, suspension eller tilbagekaldelse af autorisation, licens eller godkendelse som specialist, begrænsning af autorisation, suspension eller tilbagekaldelse af retten til at rekvirere visse lægemidler. En administrativ reaktion over for virksomheder i sundhedssektoren kan være påbud om at rette op på forholdene eller lukke virksomheden. Statens helsetilsyn kan også udskrive tvangsbøder til virksomheder i specialistsundhedstjenesten, som ikke følger påbud.

Det er statsforvalteren, som i første omgang fører tilsyn med sundhedspersonale og virksomheder i sundhedssektoren. I sager af mindre alvorlig karakter kan statsforvalteren påpege pligtbrud og give vejledning til sundhedspersonale og virksomheder. Det er kun Statens helsetilsyn, som kan udstede administrative reaktioner. Statsforvalteren vil i alvorlige sager forberede sagen og oversende den til Statens helsetilsyn mhp. vurdering af en evt. administrativ reaktion.

Tilbagekaldelse af autorisation kan også ske, hvis indehaveren trods advarsel undlader at indrette sig efter lovbestemte krav. Der kan også reageres med tilbagekaldelse af retten til at rekvirere visse lægemidler. Det er et krav, at rekvireringspraksissen anses som uforsvarlig.

Begrænsning af autorisation

En autorisation kan begrænses af Statens helsetilsyn. Autorisationen kan fx begrænses til at gælde udøvelse af bestemte typer virksomhed under visse krav. Fx kan der stilles krav om, at sundhedspersonalet kun kan arbejde i en bestemt virksomhed, med afgrænsede arbejdsopgaver og/eller under tilsyn og vejledning. Der kan også sættes krav om narkotikatest og psykologbehandling, hvis årsagen er misbrug. Forskellige rapporteringsforpligtelser for arbejdsgivere og andre involverede kan også stilles som krav.

Der er to forskellige typer begrænsninger. Den ene kan være aktuel hvis sundhedspersonale, til trods for at kriterierne for tilbagekaldelse er opfyldt, alligevel anses som egnet til at udøve virksomhed på forsvarlig vis, hvis der sættes begrænsninger. Den anden type er aktuel i sager, hvor kriterierne for tilbagekaldelse af autorisation ikke er til stede, men hvor en advarsel ikke anses som tilstrækkelig til at garantere sikkerheden i sundhedstjenesten.

Påbud til virksomheder i sundhedssektoren

Når virksomheder i sundhedssektoren drives på en måde, som kan have skadelige følger for patienter eller andre, eller på anden måde er uforsvarlig, kan statsforvalteren give en frist til at rette op på forholdene.

Hvis virksomheden ikke retter op på forholdene inden denne frist, kan statsforvalteren sende sagen til Statens helsetilsyn. Statens helsetilsyn kan udstede påbud om at rette op på forholdene. Statens helsetilsyn kan påbyde virksomheder i specialistsundhedstjenesten at lukke, hvis det vurderes nødvendigt.

Tvangsbøder til virksomheder i specialistsundhedstjenesten

Statens helsetilsyn kan fastsætte løbende tvangsbøder for hver dag/uge/måned, som går efter udløbet af den frist, som er sat for efterlevelse af påbuddet, indtil dette er opfyldt. Tvangsbøder kan også fastsættes som engangsbøder.

Information til berørte instanser og registrering i Helsepersonellregisteret

Statens helsetilsyn skal informere berørte instanser om administrative reaktioner mod sundhedspersonale. De berørte instanser er de nordiske landes sundhedsmyndigheder, Statens autorisationskontor for sundhedspersonale, sundhedspersonalet fagforening, statsforvalteren, evt. NAV og arbejdsgiveren. Sundhedspersonalets autorisationsstatus vil blive opdateret i Helsepersonellregisteret. Advarsler fremgår ikke af registeret.”

Vedrørende spørgsmålet om at indføre et værdighedskriterium i dansk autorisationslovgivning afventer jeg udfaldet af evaluering af Styrelsen for Patientsikkerheds sundhedsfaglige tilsyn, før jeg tager stilling til behov for evt. justering heraf.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Sofie Charlotte de Fine Skibsted